Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0283
(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. C.I.S Dankelman, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 30 juli 2021
Ingediend door	: De consument
Tegen	: InterBank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 5 april 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering toegewezen
Bijlage 1	: Uitspraak Commissie van Beroep van Kifid, nr. 2019-005
Bijlage 2	: Uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447

Samenvatting

Variabele rente doorlopend krediet. De consument heeft in 2005 een doorlopend krediet-overeenkomst afgesloten bij (een rechtsvoorganger van) de bank. De consument stelt dat hij, op basis van de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid, recht heeft op een hogere rentecompensatie dan door de bank reeds is toegekend. De commissie wijst de vordering van de consument toe.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consument en 4) de dupliek van de bank.

1.2 De bank is in deze zaak vertegenwoordigd door professioneel gemachtigde de heer mr. V.R. Affourtit.

1.3 De commissie is van oordeel dat het gelet op de rechtsvorming die in eerdere uitspraken reeds heeft plaatsgevonden niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. Daarom zal de klacht op grond van de stukken worden beslist, waarbij omwille van de eenvoud en de proceseconomie frequent zal worden volstaan met een verwijzing naar een redenering die is te vinden in die eerdere uitspraken. De belangrijkste uitspraken in dit verband zijn als bijlagen aan deze uitspraak gehecht.

1.4 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft in februari 2005 met zijn (wijlen) partner een overeenkomst van doorlopend krediet gesloten met een rechtsvoorganger van de bank met een kredietlimiet van € 48.242,00 en een effectief rentetarief van 7,3% op jaarbasis (hierna: het krediet). In de op de overeenkomst van toepassing verklaarde algemene voorwaarden is in artikel 3 het volgende bepaald:

"a) De kredietvergoeding wordt uitgedrukt in de effectieve rente op jaarbasis en omvat alle kosten van het krediet.
b) De kredietvergoeding wordt van dag tot dag berekend over het uitstaande saldo en kan door Kredietgever, met inachtneming van de krachtens de wet gestelde maxima, worden gewijzigd. Kredietgever zal Cliënt van iedere wijziging schriftelijk in kennis stellen
c) (…)"

2.2 Uit de ingebrachte ontwikkelingen van de in rekening gebrachte kredietrente blijkt dat deze als volgt is gewijzigd:

Wijzigings datum	Contract Nummer	Contract Jaar Rente Nominaal Percentage	Contract Maand Rente Nominaal Percentage	Contract Jaar Rente Effectief Percentage
24-2-2005	[redacted]	7,104%	0,592%	7,3%
16-1-2006	[redacted]	7,380%	0,615%	7,6%
3-4-2006	[redacted]	7,572%	0,631%	7,8%
1-9-2006	[redacted]	7,944%	0,662%	8,2%
1-12-2006	[redacted]	8,316%	0,693%	8,6%
15-1-2007	[redacted]	8,772%	0,731%	9,1%
2-8-2007	[redacted]	8,964%	0,747%	9,3%
17-3-2008	[redacted]	9,240%	0,770%	9,6%
2-6-2008	[redacted]	9,696%	0,808%	10,1%
29-10-2008	[redacted]	10,884%	0,907%	11,4%
2-12-2008	[redacted]	9,972%	0,831%	10,4%
22-6-2009	[redacted]	8,592%	0,716%	8,9%
1-9-2011	[redacted]	9,324%	0,777%	9,7%

2.3 Op 9 mei 2012 heeft de consument het krediet afgelost.

2.4 In de uitspraak Commissie van Beroep Kifid, nr. 2019-005, die als Bijlage 1 bij deze uitspraak is gevoegd, heeft die commissie in de overwegingen 5.9 en 5.10 het volgende bepaald:

> *"5.9 Het staat een kredietaanbieder vrij om bij het aangaan van een doorlopend krediet een consument een hogere of lagere kredietvergoeding aan te bieden dan het gemiddelde van de rentes die kredietaanbieders op dat moment hanteren voor doorlopende kredieten aan consumenten. In de aangeboden kredietvergoeding kan de kredietaanbieder alle factoren meewegen die volgens hem de prijs van het krediet in het individuele geval moeten bepalen, waaronder commerciële motieven en het risico dat volgens de inschatting van de krediet-aanbieder aan de individuele consument is verbonden. De prijs wordt dus bij de aanvang van de kredietovereenkomst bepaald en de consument aanvaardt die met het sluiten van de kredietovereenkomst. Daarmee is het verschil vastgelegd tussen de individuele krediet-vergoeding en het gemiddelde van de rente op de relevante kredietmarkt.*
> *5.10 De Bank zal het bedoelde verschil tussen de gemiddelde rente en de individuele kredietvergoeding, zoals dat bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, moeten handhaven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt, om de kredietvergoeding in de pas te houden met de marktrente en zo te voldoen aan de verwachtingen die de consument daarover mocht hebben. De Bank moet bij het dalen van de marktrente de individuele kredietvergoeding dus op die wijze met de schommelingen van de marktrente laten meebewegen. Dat wil niet zeggen dat de Bank bij het dalen van de marktrente de kredietvergoeding dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal zal in het algemeen redelijk zijn. Ten overvloede merkt de Commissie van Beroep op dat de Bank bij het stijgen van de marktrente de kredietvergoeding mag verhogen met behoud van het eerdergenoemde verschil, maar zij is daartoe op grond van de overeenkomst vanzelfsprekend niet verplicht. Zij mag in het voordeel van de consument van verhoging afzien of de verhoging beperken."*

2.5 Nadat via de uitspraken van de Commissie van Beroep van het Kifid met nummers 2019-005a en b, en het daaraan gehechte deskundigenrapport, duidelijkheid was verschaft over de vraag hoe de gemiddelde marktrente (de referentierente) moest worden bepaald, heeft de bank een compensatieregeling opgestart voor klanten die volgens het hierboven aangehaalde beoordelingskader te veel rente hebben betaald. De bank heeft haar klanten daarvoor verwezen naar de website mijnrentevergoeding.nl.

2.6 Naar aanleiding van de gegevens die de consument heeft ingevuld op deze website is voor hem een compensatie berekend van € 1.772,97.

Tussen de consument en de bank is in mei 2020 een vaststellingsovereenkomst tot stand gekomen waarna de bank de compensatie (vermeerderd met wettelijke rente) heeft uitgekeerd.

2.7 Binnen de door de bank opgestelde compensatieregeling werd voor contracten met een startdatum die is gelegen voor 1 januari 2008 gerekend met een fictieve start-datum van 1 januari 2008. Enkele consumenten met contracten met een oudere startdatum zijn daartegen in het geweer gekomen. Op 31 mei 2020 heeft de consument contact opgenomen met de bank en aangegeven dat bij de berekening van de compensatie een onjuist uitgangspunt is gehanteerd en verzocht om een her-berekening. De bank heeft dit verzoek afgewezen.

2.8 In de uitspraken van de Geschillencommissie Kifid met nummers 2021-0447 en 2021-0448 heeft de commissie onder meer geoordeeld dat de argumenten die de bank ten grondslag heeft gelegd aan de gekozen startdatum van 1 januari 2008 niet konden worden gevolgd. Dat betekent dat de daadwerkelijke startdatum van het rentecontract het uitgangspunt dient te vormen voor de compensatie. Ook de formele verweren met betrekking tot schending van de klachtplicht door de consumenten en verjaring van hun vordering werden behandeld in de beide eerdere uitspraken. De uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447 is daarom als Bijlage 2 aan deze uitspraak gevoegd.

2.9 In de uitspraak van de Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2021-0015 (in een vergelijkbare klacht tegen een andere kredietverstrekker) heeft de commissie van beroep geoordeeld dat de kredietverstrekker de vrijheid heeft om in verrekening te brengen wat de consument in die zaak minder aan rente heeft betaald dan deze zou hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente.

De klacht en vordering

2.10 De consument vordert rentecompensatie over de periode februari 2005 tot 1 januari 2008.

2.11 De consument legt hieraan het volgende ten grondslag. Op grond van de uitspraak van de Geschillencommissie Kifid (GC 2021-0447) is de bank gehouden ook rente-compensatie over de periode vóór 2008 uit te betalen. De bank heeft dit ten onrechte geweigerd. Daarbij vordert de consument wettelijke rente vanaf 1 maart 2005.

Het verweer

2.12 De bank heeft daarbij dezelfde verweren gevoerd als in de eerdere procedures die hebben geleid tot de uitspraken GC Kifid, nrs. 2021-0447 en 2021-0448. Slechts op ondergeschikte punten, met name de specifieke datum van het rentecontract wijkt het verweer af van het in deze eerdere zaken gevoerde verweer. In essentie betreft het verweer dat de klachtplicht geschonden is, de vordering verjaard is en dat er voor 1 januari 2008 niet mag worden uitgegaan van de referentierente die de Commissie van Beroep van Kifid heeft bepaald.

2.13 Daarbij heeft de bank ten aanzien van dit geval specifiek aangevoerd dat de rentereeks uit het deskundigenrapport waarvan de Commissie van Beroep van Kifid is uitgegaan niet de reële gemiddelde marktrente weergeeft vanaf de jaren 2002 tot januari 2008.

2.14 De bank heeft verder nog aangevoerd dat geen recht op compensatie bestaat voor de periode dat het kredietvergoedingspercentage zich onder de referentierente bevond. Dan is immers niet teveel rente in rekening gebracht. Indien bij aanvang van de krediet-overeenkomst de kredietvergoeding zich onder de CBS-rentereeks bevond, heeft de consument al een zeer scherp tarief gekregen. Om de bank te dwingen om bij een daling van de CBS/DNB-rentereeks een nog lager tarief aan te bieden is naar maat-staven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar en dit kan ook niet volgen uit de tekst van het rentewijzigingsbeding.

3. De beoordeling

3.1 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de bank ertoe gehouden kan worden de aan consument betaalde vergoeding voor te veel betaalde rente voor zijn door-lopend krediet te herrekenen. De herrekening zou rekenschap moeten geven van de aanvang van de kredietovereenkomst in februari 2005.

3.2 De bank heeft gesteld dat de vordering door de consument te laat is ingediend, waarbij zij een beroep heeft gedaan op de verjaringstermijn van 5 jaar en op schending van de klachtplicht door de consument. Deze stellingen worden niet gevolgd. Daarvoor wordt verwezen naar de in Bijlage 2 opgenomen uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447 overwegingen 3.5 tot en met 3.7.

3.3 Voorts heeft de bank inhoudelijk bezwaar gemaakt tegen de toepasselijkheid van de referentierente waarop de Commissie van Beroep van Kifid zich baseert. Dit argument is besproken en verworpen in overweging 3.10 van de hiervoor genoemde uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447.

Deze bestendige lijn van de commissie leidt tot de conclusie dat voor de periode vanaf 11 juli 2002 de referentierente zou moeten worden vastgesteld op basis van het deskundigenrapport. Zie daarvoor Commissie van Beroep van Kifid, nrs. 2019-005C, 2021-0015 en 2021-0021.

3.4 Binnen het door de Commissie van Beroep van Kifid geschetste beoordelingskader is geen steun te vinden voor de redenering van de bank die inhoudt dat geen rente-vergoeding verschuldigd is voor de periode waarin het kredietvergoedingspercentage lager was dan de referentierente. Zie hiervoor overweging 2.4 van deze uitspraak. Hieruit volgt dat de kredietvergoeding (contractrente) gedurende de looptijd in de pas moet blijven met de referentierente. Het verschil, dat gedurende de looptijd moet worden gehanteerd, wordt bij aanvang bepaald. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal kan in het algemeen als redelijk worden aangenomen.

3.5 Dit betekent dat de bank de door de consument verschuldigde kredietvergoeding in de periode vanaf 24 februari 2005 tot op de dag van aflossing zal moeten berekenen, om deze in de pas te houden met de referentierente. Daarbij dient de bank het verschil tussen de kredietvergoeding en de referentierente zoals die was op 24 februari 2005 te handhaven gedurende de periode daarna. Daarbij heeft de bank de vrijheid om in verrekening te brengen wat de consument minder aan rente heeft betaald dan deze zou hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente.[1] Het bedrag dat de consument op basis van de door de bank te maken berekening te veel aan rente heeft betaald, verminderd met de reeds door de bank uitbetaalde vergoeding, dient de bank aan de consument terug te betalen. De uitvoering van de berekening laat de commissie over aan partijen.

3.6 Het bedrag dat door de consument te veel is betaald, dient te worden vermeerderd met de wettelijke rente hierover. De consument heeft wettelijke rente gevorderd vanaf 1 maart 2005. De consument heeft deze datum niet nader onderbouwd. Uit het compensatieplan van de bank volgt dat de bank wettelijke rente toekent vanaf de eind-datum van het contract, in dit geval 9 mei 2012. De commissie verwijst partijen naar hetgeen in de compensatieregeling is opgenomen hierover en ziet geen aanleiding om hierover een ander oordeel te geven.

[1] Zie Commissie van Beroep van Kifid nummer 2021-0015, overwegingen 5.19 en 5.20, te vinden op www.kifid.nl.

4. De beslissing

De commissie beslist dat de bank binnen zes weken nadat deze beslissing aan partijen is verstuurd de rentecompensatie voor de consument opnieuw berekent zoals weergegeven in overweging 3.5, en het positieve verschil – verminderd met de reeds betaalde rente-compensatie – en vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 9 mei 2012 aan de consument betaalt.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.